

I Bemærkningerne til Lovforslaget S. 12 siges det, at det „synes utvivlsomt, at Bødestraffens generalpræventive Virkning vil blive styrket ved Anvendelse af Dagsbods-systemet“. Efter min Opfattelse vil Systemet tværtimod virke svækkende i generalpræventiv Henseende, og det netop i Forhold, hvor en *klækkelig* Bødestraf efter Forseelsens Beskaffenhed er mest tiltrængt, og hvor Bødestrafen i sig selv er en overmaade *formaalstjenlig* Straf, mere formaalstjenlig end Frihedsstraffen. Dette synes ogsaa delvis erkendt i Bemærkningerne til Lovforslaget S. 13—14, men langt fra i tilstrækkeligt Omfang, naar der her særlig henvises til den *fiskale* Lovgivning med en Tilføjelse om, at det ogsaa i andre Tilfælde kan være rimeligt eller paakrævet at lægge større Vægt paa det ved den ulovlige Handling indvundne Beløb end paa den tiltaltes økonomiske Omstændigheder, hvorefter der nævnes et saa søgt og upraktisk Eksempel som dette, at Kaptajnen paa en Trawler skaffer sig stort økonomisk Udbytte ved ulovligt Fiskeri. Overensstemmende hermed tillader Lovforslagets § 51, Stk. 2, Domstolene efter frit Skøn at kunne anvende den hidtidige samlede Bødeansættelse i Stedet for Dagsbodsansættelsen, men kun under meget snævre Betingelser, nemlig naar den paagældende har *opnaaet* eller tilsigtet at opnaa en *betydelig* økonomisk Vinding, og Anvendelsen af Dagsbøder vilde medføre en *væsentlig* lavere Ansættelse af Bødebeløbet end rimeligt o. s. v.

Jeg skal om denne Undtagelsesbestemmelse for det første bemærke, at den forekommer mig uheldig som egnet til at forøge den Usikkerhed og Ujævnhed, hvorunder Strafferetsplejen for Tiden lider.

Hovedsagen er imidlertid, at en Udmaaling i Dagsbøder forekommer mig baade irrationel og ufyldstgørende ikke alene ved fiskale Lovovertrædelser og de i øvrigt i Lovforslaget og Bemærkningerne hertil anførte Tilfælde, hvor *Vindingsformaalet* stilles i Spidsen, men overhovedet ved talrige *dagligdags forekommende*, men ingenlunde helt ubetydelige Forseelser, ogsaa Uagtsomhedsforseelser, hvor en økonomisk *Interesse* eller økonomisk Risiko danner Baggrunden for Forseelsen. I mine Bemærkninger i Straffelovskommissionens Betænkning stiller jeg Overtrædelser af den *social*e Lovgivning (Arbejdsgivere, Bygherrer m. v.) og af *Erhvervslovgivningen* (næringsdrivende) i Spidsen, og jeg gør opmærksom paa den fornuftige Udmaalingsbestemmelse i Fabrikloven af 29. April 1913 § 42, der fastsætter Bøden til 10—200 Kr. „for hver enkelt ulovligt sysselsat Person“, en Bestemmelse, der netop søger effektivt at ramme den økonomiske Interesse (ikke just den tilsigtede eller opnaaede betydelige økonomiske Vinding) uafhængigt af, om Forseelsen er forsætlig eller uagtsom, og uden Undersøgelse af vedkommende Fabrikants daglige Indtægtsforhold. Under Forhandlingerne i Landstinget Sp. 359—360 nævnes adskillige andre Eksempler, Overtrædelse af Sundhedsvedtægt, Hasardspil m. v. At henvises til, at man i graverende Tilfælde af denne Art kan anvende Frihedsstraf, forekommer mig ikke afgørende, dels fordi Lovgivningen ikke altid indeholder Hjemmel for Frihedsstraf, dels fordi en *klækkelig* Bødestraf i Virkeligheden maa anses for at være en nok saa formaalstjenlig og nok saa effektiv Repression ved disse økonomisk betingede Forseelser som en kortere Frihedsstraf. Talrige andre Eksempler kunde anføres baade inden for og uden for Straffelovens Omraade. Jeg skal blot nævne, at Rigsdagen for nylig har vedtaget Bestemmelsen i den nye Presselovs § 19, hvorefter Bøden fastsættes „under Hensyn til Skriftets Udbredelse“, en Udmaalingsregel, der forekommer mig overmaade fornuftig og bør anvendes ogsaa, naar det drejer sig om Bødeansvar for Ærefornærmelser o. desl. i Bladene uden Hensyn til Redaktørens daglige Indtægter eller til, om han har opnaaet „betydelig økonomisk Vinding“ netop ved den paagældende Artikel, hvilket vel sjældent kan paavises. Ifølge samme Presselovs § 12, Stk. 2, er Bladets Udgiver (Ejer) medansvarlig for de Bøder, Redaktøren idømmes, og Spørgsmaalet bliver da, om der ved Dagsbodens Ansættelse udelukkende skal tages Hensyn til Redaktørens daglige Indtægter eller ogsaa til Udgiverens, og da hvorledes? Overhovedet maa det erindres, at Bødestraf i Mod sætning til Frihedsstraf har den Mangel, at den kan præsteres af andre end den virkelig skyldige: Bladet betaler for Redaktøren, Aktieselskabet for Direktøren, Faderen for sin Søn o. s. v., Omstændigheder, som kan tages i Betragtning ved en samlet skønsomæssig Ansættelse af Bøden, men ikke ved Dagsbodsansættelsen. Efter hvad jeg har set i Bladene, skal Erhvervschaufførerne have indført eller paatænkt at indføre en fælles Assurancekasse til Betaling af Bøder.

Naturligvis kan en Ansættelse til Dagsbod i mange Tilfælde føre til samme Resultat som en Udmaaling af Bøden, der tilsigter at neutralisere den økonomiske Interesse, og Mangler kan tænkes afhjulpne ved en kunstig Forhøjelse af Dagsbødernes *Antal*. Dette